

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
Κοινοβουλευτική Ομάδα

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου 2026

Προς:

Τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μαργαρίτη Σχοινά
Τον Υπουργό Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, κ. Ευάγγελο
Τουρνά

Θέμα: « Στο έλεος των πυρκαγιών, της ξηρασίας και των θεσμικών κενών η μελισσοκομία της Ανατολικής Κρήτης – Άμεση αποζημίωση και ολοκληρωμένο σχέδιο στήριξης »

Κύριοι Υπουργοί,

Η μελισσοκομία στην Ανατολική Κρήτη βρίσκεται αντιμέτωπη με μια σωρευτική κρίση που απειλεί πλέον όχι μόνο την παραγωγή μελιού, αλλά την ίδια την επιβίωση των επαγγελματιών του κλάδου.

Η παρατεταμένη ξηρασία, οι υψηλές θερμοκρασίες, η κατάρρευση των μελιτοφοριών και οι επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές έχουν δημιουργήσει ένα ασφυκτικό περιβάλλον για τους μελισσοκόμους του Λασιθίου. Οι παραγωγοί βλέπουν το ζωικό και πάγιο κεφάλαιό τους να καταστρέφεται, τη μελισσοκομική χλωρίδα να αφανίζεται, το κόστος τεχνητής τροφοδότησης και μεταφοράς να αυξάνεται και το εισόδημά τους να μειώνεται δραματικά.

Η νέα μεγάλη πυρκαγιά που εκδηλώθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2026 στη Σητεία άφησε, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις, περισσότερα από 2.500 στρέμματα καμένης γης, από τα οποία περίπου 2.300 στρέμματα χορτολιβαδικών εκτάσεων, 100 στρέμματα δασικών και 100 στρέμματα αγροτικών εκτάσεων. Η φωτιά απείλησε, μεταξύ άλλων, τη Ζάκρο, τα Κελλάρια, τους Αδραβάστους και τον Αζοκέραμο, οδηγώντας στην αποστολή διαδοχικών μηνυμάτων του 112 και στην προληπτική απομάκρυνση κατοίκων.

Η πυρκαγιά αυτή έρχεται να προστεθεί στις καταστροφικές πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2025 στην ευρύτερη περιοχή της Ιεράπετρας, όπου κάηκαν περίπου 15.000 στρέμματα και προκλήθηκαν εκτεταμένες ζημιές σε καλλιέργειες, αγροτικές εγκαταστάσεις, ποιμνιοστάσια και φυσική βλάστηση.

Για τη μελισσοκομία, όμως, η καταστροφή δεν περιορίζεται σε ό,τι καίγεται τη στιγμή της πυρκαγιάς. Δεν χάνονται μόνο κυψέλες και μελισσοσμήνη. Καταστρέφονται το θυμάρι και τα υπόλοιπα μελιτοφόρα φυτά, διακόπτεται η διατροφική βάση των μελισσών και ακυρώνεται για χρόνια η δυνατότητα παραγωγής στις πληγείσες περιοχές.

Η Ζάκρος και η ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Σητείας αποτελούσαν ιδιαίτερα σημαντικούς τόπους παραγωγής θυμαρίσιου μελιού. Επαγγελματίας μελισσοκόμος της περιοχής αναφέρει ότι από την τελευταία πυρκαγιά καταστράφηκαν τρία μελισσοκομεία του. Παράλληλα, επισημαίνει ότι θα αναγκαστεί να μεταφέρει όσα μελίσσια διασώθηκαν σε νέες θέσεις, να διαμορφώσει εκ νέου χώρους εγκατάστασης και πρόσβασης και να επωμιστεί σημαντικό πρόσθετο κόστος για εργασίες, μηχανήματα και μεταφορές.

Η μετεγκατάσταση ενός μελισσοκομείου δεν είναι μια απλή μεταφορά κυψελών. Απαιτεί εξεύρεση κατάλληλων θέσεων, εξασφάλιση πρόσβασης, διαμόρφωση του εδάφους, μεταφορά του εξοπλισμού και προσαρμογή των μελισσοσμηνών σε μια νέα περιοχή, χωρίς καμία βεβαιότητα ότι αυτή θα διαθέτει επαρκή μελισσοκομική χλωρίδα.

Επομένως, η πραγματική ζημιά περιλαμβάνει:

1. την απώλεια κυψελών και μελισσοσμηνών,

2. την καταστροφή εξοπλισμού και εγκαταστάσεων,
3. το κόστος μετεγκατάστασης των διασωθέντων μελισσοκομείων,
4. την ανάγκη έκτακτης τεχνητής τροφοδότησης,
5. την απώλεια της τρέχουσας παραγωγής,
6. την απώλεια μελλοντικού εισοδήματος λόγω της καταστροφής των μελιτοφόρων εκτάσεων,
7. καθώς και το κόστος ανασύστασης της παραγωγικής δραστηριότητας.

Τα προβλήματα αυτά, ωστόσο, δεν προέκυψαν αιφνιδίως ούτε ήταν άγνωστα στην Κυβέρνηση.

Ήδη με την υπ' αριθμ. 449/25.10.2024 Ερώτησή μας προς το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είχαμε αναδείξει τις καταστροφικές συνέπειες της ξηρασίας στη μελισσοκομία της Κρήτης και ειδικότερα του Λασιθίου, ζητώντας άμεσα μέτρα οικονομικής στήριξης, αποζημιώσεις, προγράμματα προσαρμογής στην κλιματική κρίση, αναδιάρθρωση του κανονισμού του ΕΛΓΑ και συγκεκριμένο βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο σχέδιο.

Στην υπ' αριθμ. 355891/15.11.2024 απάντησή του, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων περιορίστηκε κυρίως στην παράθεση γενικών χρηματοδοτικών εργαλείων και δράσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στο Μέτρο 5.2 για την αποκατάσταση ζημιών στο γεωργικό κεφάλαιο, συνολικού ύψους 45 εκατ. ευρώ, στις δράσεις βιολογικής μελισσοκομίας, στα Σχέδια Βελτίωσης, στα προγράμματα LEADER, στις γεωργικές συμβουλές και στα χρηματοδοτικά εργαλεία. Δεν ανακοίνωσε, όμως, συγκεκριμένη έκτακτη αποζημίωση για τους μελισσοκόμους της Κρήτης που είχαν ήδη υποστεί δραματική απώλεια παραγωγής εξαιτίας της ξηρασίας.

Ακόμη πιο αποκαλυπτική ήταν η απάντηση του ΕΛΓΑ, με το υπ' αριθμ. πρωτ. 12521/30.10.2024 έγγραφό του. Ο Οργανισμός δήλωνε ρητά ότι οι ζημιές στη μελισσοκομία από ξηρασία και ανομβρία δεν εμπίπτουν στην ασφαλιστική του δικαιοδοσία. Ενημέρωνε ότι η μειωμένη παραγωγή μελιού θα μπορούσε ενδεχομένως

να καλυφθεί μέσω Προγραμμάτων Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων, μόνο κατόπιν έγκρισης σχετικού προγράμματος από τα συναρμόδια υπουργεία.

Από την πλευρά του, ο ΕΛΓΟ–ΔΗΜΗΤΡΑ, με το υπ’ αριθμ. πρωτ. 58299/7.11.2024 έγγραφό του, επιβεβαίωσε ότι το 2024 αποτελούσε μία από τις χειρότερες μελισσοκομικές χρονιές των τελευταίων τριάντα ετών. Ως βασικές αιτίες προσδιόριζε την πολύμηνη ανομβρία και τις παρατεταμένες υψηλές θερμοκρασίες, ενώ επισήμαινε ότι η Κρήτη και τα νησιά του Αιγαίου συγκαταλέγονταν στις εντονότερα πληγείσες περιοχές της χώρας.

Δύο χρόνια μετά τις παραπάνω προειδοποιήσεις, οι μελισσοκόμοι της Ανατολικής Κρήτης βρίσκονται πλέον αντιμέτωποι ταυτόχρονα με ξηρασία, επαναλαμβανόμενες πυρκαγιές, καταστροφή μελισσοκομικής χλωρίδας, υψηλό κόστος παραγωγής και μεταφοράς, χαμηλές τιμές πώλησης και αδυναμία εξασφάλισης σταθερού εισοδήματος.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον αναδεικνύεται και ένα σοβαρό θεσμικό αδιέξοδο ως προς την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη.

Με βάση το ισχύον πλαίσιο του Μητρώου Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, για την αναγνώριση ενός φυσικού προσώπου ως επαγγελματία αγρότη απαιτείται, μεταξύ άλλων, να απασχολείται επαγγελματικά σε αγροτική δραστηριότητα τουλάχιστον κατά το 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του και να λαμβάνει από την αγροτική δραστηριότητα τουλάχιστον το 50% του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του.

Οι προϋποθέσεις αυτές δημιουργούν έναν πραγματικό φαύλο κύκλο για τους πληγέντες μελισσοκόμους. Όταν η παραγωγή καταρρέει λόγω ξηρασίας ή πυρκαγιάς, ο παραγωγός αναγκάζεται να αναζητήσει δεύτερη εργασία για να καλύψει τις βασικές ανάγκες της οικογένειάς του και να διατηρήσει την εκμετάλλευσή του. Η αύξηση, όμως, του εξωγεωργικού εισοδήματος μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια της ιδιότητας του επαγγελματία αγρότη και, κατά συνέπεια, στον αποκλεισμό του από επενδυτικά προγράμματα, ενισχύσεις και άλλα εργαλεία που είναι αναγκαία για την επανεκκίνηση της παραγωγικής του δραστηριότητας.

Πρόκειται για μια προφανή αντίφαση: η Πολιτεία ζητά από τον παραγωγό να παραμείνει ενεργός, αλλά μπορεί να τον αποκλείσει από τα εργαλεία στήριξης επειδή, μετά την καταστροφή της παραγωγής του, αναγκάστηκε να εργαστεί προσωρινά και σε άλλον κλάδο για να επιβιώσει.

Μάλιστα, η ίδια η Κυβέρνηση αναγνώρισε πρόσφατα την ανάγκη παρέκκλισης από το υφιστάμενο πλαίσιο, θεσπίζοντας ειδική ρύθμιση για την εγγραφή στο ΜΑΑΕ, με την ιδιότητα του επαγγελματία αγρότη, παραγωγών που επλήγησαν από τη φυσική καταστροφή «Daniel».

Ανάλογη προστασία οφείλει να εξεταστεί και για τους μελισσοκόμους και τους άλλους παραγωγούς όπως τους ελαιοπαραγωγούς που αποδεδειγμένα χάνουν το αγροτικό τους εισόδημα εξαιτίας πυρκαγιών, παρατεταμένης ξηρασίας ή άλλων ακραίων φαινομένων, ώστε η προσωρινή ετεροαπασχόληση να μην οδηγεί σε απώλεια της επαγγελματικής τους ιδιότητας.

Παράλληλα, οι πρόσφατες πυρκαγιές επαναφέρουν επιτακτικά το ζήτημα της πρόληψης και της πρόσβασης των πυροσβεστικών δυνάμεων στις ορεινές και δυσπρόσιτες περιοχές.

Παραγωγοί και κάτοικοι της περιοχής θέτουν ερωτήματα για την κατάσταση του δασικού και αγροτικού οδικού δικτύου, τη συντήρηση και διάνοιξη δρόμων πρόσβασης, τις αντιτυρικές ζώνες και τη δυνατότητα αξιοποίησης διαθέσιμων βαρέων μηχανημάτων του Δημοσίου για προληπτικές παρεμβάσεις πριν από την έναρξη της αντιτυρικής περιόδου.

Η πρόληψη δεν μπορεί να εξαντλείται σε γενικές εκκλήσεις για καθαρισμό οικοπέδων. Απαιτεί σαφή κατανομή αρμοδιοτήτων, χαρτογράφηση των αναγκαίων προσβάσεων, τακτική συντήρηση του οδικού δικτύου, χρηματοδότηση των Δήμων, των Περιφερειών και των Δασικών Υπηρεσιών και επιχειρησιακό συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Η καταστροφή των μελισσών και της μελισσοκομικής χλωρίδας δεν αποτελεί ένα στενά κλαδικό πρόβλημα. Οι μέλισσες είναι κρίσιμες για την επικονίαση, τη γεωργική παραγωγή και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η συρρίκνωση της μελισσοκομίας επηρεάζει ολόκληρο το αγροτικό οικοσύστημα και την παραγωγική προοπτική της Ανατολικής Κρήτης.

Οι επαγγελματίες του κλάδου δεν ζητούν αποσπασματικές επιδοτήσεις ούτε προσωπικές εξυπηρετήσεις. Ζητούν ένα θεσμικό πλαίσιο που θα τους επιτρέψει να παραμένουν στην παραγωγή, να αποκαθιστούν τις εκμεταλλεύσεις τους μετά από μια φυσική καταστροφή και να μη χάνουν την επαγγελματική τους ιδιότητα επειδή αναγκάστηκαν προσωρινά να αναζητήσουν άλλο εισόδημα.

Δεδομένων όλων των παραπάνω,

Ερωτάσθε κ. Υπουργοί,

- 1. Πότε θα ξεκινήσει η επίσημη και εξατομικευμένη καταγραφή των ζημιών που προκάλεσε η πυρκαγιά της 20ής Σεπτεμβρίου 2026 στη Σητεία;*
- 2. Θα πραγματοποιηθεί ειδική επιστημονική μελέτη για την έκταση της καταστροφής και τον απαιτούμενο χρόνο αποκατάστασης των μελιτοφοριών;*
- 3. Με ποιο συγκεκριμένο χρηματοδοτικό εργαλείο θα αποζημιωθούν οι πληγέντες μελισσοκόμοι, ποιο θα είναι το ύψος της αποζημίωσης ανά κατεστραμμένο μελισσοσμήνος και κυψέλη και ποιο είναι το ακριβές χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των εκτιμήσεων και καταβολής των χρημάτων;*
- 4. Θα προβλεφθεί κάλυψη του πραγματικού κόστους ανασύστασης των μελισσοκομιών, συμπεριλαμβανομένων της αγοράς νέων μελισσοσμηνών και κυψελών, της αντικατάστασης του εξοπλισμού, της έκτακτης τροφοδότησης, της μεταφοράς και της εγκατάστασης των μελισσιών σε νέες κατάλληλες θέσεις;*
- 5. Πώς θα αποζημιωθεί η απώλεια παραγωγής και μελλοντικού εισοδήματος που προκαλεί η καταστροφή της μελισσοκομικής χλωρίδας, ακόμη και στις περιπτώσεις όπου δεν υπήρξε άμεση καταστροφή κυψελών; Προτίθεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να ενεργοποιήσει ειδικό Πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων ή άλλο εθνικό ή ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό μέσο;*
- 6. Προτίθεται το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να θεσπίσει ειδική παρέκκλιση για τους μελισσοκόμους και τους παραγωγούς που πλήττονται από*

πυρκαγιές, ξηρασία και άλλα ακραία φυσικά φαινόμενα, αντίστοιχη με τη ρύθμιση που θεσπίστηκε για τους πληγέντες από τον «Daniel», ώστε η προσωρινή μείωση του αγροτικού εισοδήματος ή η αναγκαστική ετεροαπασχόληση να μην οδηγεί σε απώλεια της ιδιότητας του επαγγελματία αγρότη;

7. Θα εξαιρεθεί, για εύλογο μεταβατικό διάστημα, το εισόδημα από προσωρινή παράλληλη απασχόληση από τον υπολογισμό του εισοδηματικού κριτηρίου του ΜΑΑΕ, όταν αποδεικνύεται ότι η αγροτική ή μελισσοκομική παραγωγή μειώθηκε εξαιτίας αναγνωρισμένης φυσικής καταστροφής;
8. Ποια έργα συντήρησης και διάνοιξης δασικών και αγροτικών δρόμων, καθαρισμού βλάστησης και δημιουργίας αντιπυρικών ζωνών πραγματοποιήθηκαν πριν από την αντιπυρική περίοδο του 2026 στις περιοχές της ανατολικής Σητείας που επλήγησαν από την τελευταία πυρκαγιά; Ποιοι φορείς ήταν αρμόδιοι και ποια ήταν η χρηματοδότησή τους;
9. Καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς προβλήματα ή καθυστερήσεις στην πρόσβαση των πυροσβεστικών δυνάμεων λόγω της κατάστασης του οδικού δικτύου; Θα πραγματοποιηθεί επιχειρησιακή αποτίμηση των οδών πρόσβασης και θα δημοσιοποιηθεί συγκεκριμένο σχέδιο παρεμβάσεων πριν από την επόμενη αντιπυρική περίοδο;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Ανδρέας Πουλάς

Εμμανουήλ Χνάρης